

Spiritualiteit Etappe 1 Camino Westerwolde Zuid.

Historie kloosterorde Kruisheren.

In het Belgische Hoi stichtte Theodorus van Celles in 1211 het klooster van Clairlieu (Locum Clarum, "plaats van licht"), van waaruit andere Belgisch-Nederlandse kruisherenkloosters werden gesticht. In 1248 verkregen deze reguliere kanunniken van paus Innocentius IV pauselijke goedkeuring. De eerste kloosters in Nederland verrezen in Asperen (1318) en Cuijk (1367). De orde breidde zich vervolgens uit naar Duitsland (met name in het Rijnland), Frankrijk en Engeland. In de 15e en 16e eeuw waren er ongeveer zeventig kloosters. De belangrijkste lagen in Cuijk (Klooster Sint Agatha), Erkelenz en Keulen. De dertig die daarvan nog over waren, zijn in de Franse Tijd allemaal opgeheven. Alleen de kloosters in Cuijk, Uden en Maaseik wisten een doorstart te maken.

Het doel van de orde der kruisheren was en is evangelisering in de vele vormen die dit kan aannemen. De orde heeft als leefregel de Regel van Augustinus. De middeleeuwse liturgie van de kruisheren was in veel opzichten afkomstig van de dominicanen, eveneens van oorsprong een orde van kanunniken (ofschoon in hoofdzaak een bedelorde). De kleding van de kloosterlingen bestond uit een habijt van witte wol, waarover een schouderkleed van grijze of lichtbruine, later zwarte stof werd gedragen. Op dit kleed was het kruisherenkruis bevestigd, een variatie op het Maltezer kruis. De liggende balk van het kruis was wit en de staande rood, symbool voor het water en bloed dat uit Christus' zijde vloeide na zijn kruisdood.

In Nederland is alleen nog het klooster in Sint Agathe (Cuijk bij Nijmegen) een actief kruisheren klooster.

Spiritualiteit van Kruisheren.

De spiritualiteit van de Kruisbroeders gaat terug op het protest van de stichter Theodorus en zijn metgezellen tegen het verwereldlijkte en onechte leven van de kanunniken aan de bisschopskerk in Luik. Protest tegen onechtheid, misbruik, onderdrukking en verwatering van de boodschap van Jezus staan hoog in het vaandel van de orde. Tegelijkertijd is een kenmerk van de spiritualiteit het streven naar tolerantie. Dat houdt verband met de democratische structuur van de orde: vanaf de oorsprong kozen de kruisbroeders hun oversten in de afzonderlijke kloosters en van de gehele orde.

Contemplatie en maatschappelijke betrokkenheid

Een verder kenmerk van de geest die het leven van de kruisbroeders bepaalt, is de betrokkenheid bij en het meeleven met de mensen voor wie ze werkzaam zijn. Het leven van de kruisbroeders had steeds twee kanten, naar binnen gekeerd door de contemplatie en het gebedsleven, maar ook naar buiten gekeerd door een of andere vorm van apostolaat of zorg voor de medemensen. Deze nabijheid en betrokkenheid hebben soms ook nadelige gevolgen gehad: door een te verre gaande aanpassing werd soms het oorspronkelijke ideaal uit het oog verloren. De vele vernieuwingspogingen die de kleine orde in de loop van acht eeuwen geschiedenis heeft ondergaan waren dan ook doorgaans noodzakelijk.

Kruis

De naam Orde van het Heilig Kruis duidt op de betekenis van dit symbool in het leven van ordeleden. Jezus moest zijn kruis dragen als gevolg van zijn protest tegen de toenmalige religieuze structuren en zijn pleidooi voor authenticiteit. Het kruis wordt zo beleefd als een symbool voor de weerstand die men van binnen en van buiten ondervindt, wanneer men tegen onrechtmatige en onderdrukkende structuren protesteert. In de loop van de geschiedenis onttaarde deze 'kruismentaliteit' soms in een devotie tot het kruis en een verheerlijking van lijden op zich, maar ook daartegen rees van binnenuit weer protest.

Pelgrimeren
in Groningen

Gedicht Ontleend aan een Nieuwsbrief van de Kloosterorde Kruisheren.

Op plaatsen, ontelbaar

Het wonder van de menswording gebeurt.
Niet in een zee van licht.
Niet in verblindende veelheid.
En ver van wie uit is op macht.
Maar naamloos, geborgen.
Misschien in het holst van de nacht.
Op plaatsen, ontelbaar, waar leven wordt doorgegeven.
Waar het brood van vertrouwen vanzelf met ieder gedeeld wordt.
Waar niemand te min is, geen levende ziel onbelangrijk.
Waar je als vreemde een thuis vindt.
Waar eenzaamheid wordt geheeld en pijn niet vergeten of angst niet meer hoeft.
En waar telkens grootmoedig een stap wordt gezet.
En nog een en nog een, naar verzoening en eindelijk vrede.
Het kind van de hoop wordt steeds weer geboren uit mensen.
God, wat een wonder.

Kris Gelaude

Verwerkingsvorm.

1. Wat zijn de centrale thema's in dit gedicht.
2. Weerspiegelt dit gedicht ook de spiritualiteit van de Kruisheren.
3. Wat spreekt je het meest aan in dit gedicht en waarom?